

Elektronické sčítanie obyvateľov sa uskutoční od 15.2. do 31.3.2021. Asistované sčítanie sa posúva!

Elektronické sčítanie obyvateľov Slovenskej republiky sa uskutoční v plánovanom termíne od 15.2.2021 do 31.3.2021. Sčítanie obyvateľov bude plne **elektronické, absolútne bezpečné a pohodlné**. Obyvatelia sa sčítajú sami, v pohodlí domova a bezpečne, prostredníctvom elektronického formulára, ktorý nájdú na www.scitanie.sk.

Vyzývame obyvateľov, aby pomohli pri sčítaní svojim blízkym (seniorom), ak ich o to požiadajú.

Vyplnenie elektronického formulára nezaberie viac ako 10 minút. Sčítavať sa obyvatelia budú z pohodlia domova sami, bez ohrozenia na ich zdravie a bez kontaktu s cudzím človekom. Na sčítanie postačí mobil, tablet, notebook alebo PC. Obyvatelia nájdú elektronický sčítací formulár na stránke www.scitanie.sk a budú mať k dispozícii aj mobilnú aplikáciu.

Posun termínu asistovaného sčítania

Ak sa obyvateľ nemôže alebo nevie sčítať sám alebo s pomocou svojich blízkych, na splnenie povinnosti sčítať sa môže využiť asistované sčítanie. To znamená, že buď obyvateľ navštívi kontaktné miesto zriadené obcou, kde ho sčíta stacionárny asistent alebo môže telefonicky požiadať o mobilného asistenta, ktorý ho navštívi doma a sčíta ho. Asistované sčítanie sa v zmysle novely zákona začne od 1.4.2021 a potrvá najneskôr do 31.10.2021. Odporúčame obyvateľom, aby podrobne sledovali prebiehajúcu kampaň ku sčítaniu obyvateľov a navštívili stránku www.scitanie.sk. Informácie nájdú aj na Facebooku, Instagrame a na YouTube všade pod názvom SODB 2021 alebo Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021.

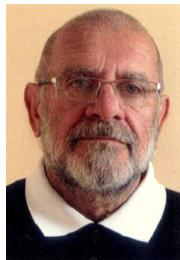
Navždy Ti prestali hviezdy svietiť a slnko hriať, ale Tí, ktorí Ťa mali radi, budú spomínať.

17. januára 2021 sme si pripomenuli 5. výročie úmrtia našej mamy, starej mamy a prastarej mamy pani **Klára Kriškovej**.

S láskou spomína rodina. Všetci čo ste ju poznali, venujte jej tichú spomienku.

Srdce nezabúda

čokoľvek sa do neho zapísalo, to tam navždy zostane.

So smútkom v srdci oznamujeme, že 7. februára 2021 sme si pripomenuli rok, čo nás navždy opustil náš milovaný manžel, otec, starý otec, kamarát, pán **Ivan Kubín**.

S úctou spomína celá rodina a známi.

Kto v srdci žije, nezmiera

S hlbokým zármutkom oznamujeme, že 4. februára 2021 nás vo veku 86 rokov navždy opustil **Ing. Július Maljkovič**.

Posledná rozlúčka so zosnulým bude v piatok 12. februára 2021 o 11,45 v krematóriu v Bratislave.

Bezpečný prechod Čertovou dolinou

Turisticky veľmi príťažlivá lokalita Čertova dolina pre svoj zaujímavý krasový reliéf nazývaná malý slovenský raj sa nachádza v Národnom parku Muránska planina. Práve Čertova dolina toho ponúka oveľa viac, ako si myslíte. Okrem prírodných krás ukrýva aj zbojnícke poklady. V hlbokkej kaňonovej doline sa nachádzajú jaskyne a najvýznamnejšou z nich je Čertova jaskyňa, kde sa vraj schovávali zbojníci.

Do Čertovej doliny sa dostanete viacerými trasami. Najznámejší je náučný chodník legendárneho tisoovského zbojníka Jakuba Surovca a jeho zbojníckej družiny, ktorí unikali panským žandárom zo sedla Zbojská ťažko prístupnou Čertovou dolinou. Jeho dĺžka je skoro päť kilometrov s prevýšením dvestošesťdesiatosem metrov. Prechod roklinou po drevených rebríkoch a lavičkách, ktoré si často vyžadujú obnovu, bol možný len pre zdatnejších návštevníkov. Projekt „Čertovou dolinou bezpečnejšie“ prináša možnosť prejsť roklinou aj menej zdatným turistom pomocou novej zaistenej cesty. Zabezpečuje ju viac ako sto kovových stúpačiek v štyroch úsekoch s celkovou dĺžkou približne 80 metrov. Doplnené sú oceľovým lanom a krátkou lávkou.

Projekt bol financovaný z prostriedkov BBSK účelovo určených na regionálny rozvoj vo výške viac ako 12 tis. Eur. Odborné práce boli realizované dodávateľsky, zodpovednými a oprávnenými osobami (členmi Horské služby Slovenský raj) a výsledok ich práce overil bezpečnostný technik, ktorý vypracoval Osvedčenie o kvalite. Projekt spolufinancovalo Združenie obcí mikroregiónu Muránska planina v spolupráci s Partnerstvom Muránska planina – Čierny Hron.

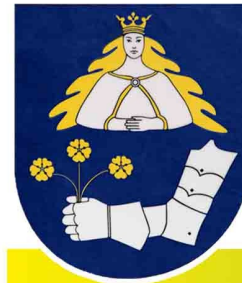
MAS Partnerstvo Muránska planina – Čierny Hron v spolupráci s partnermi má záujem aj ďalej zabezpečovať rozvoj tejto lokality. Plánujú zavedenie bezpečnostných setov pre deti do 12 rokov, rekonštrukciu existujúcich informačných tabúl, doplnenie vyznačenej trasy, osadenie informačných tabúl o základných pravidlách a správaní sa na zaistenej ceste, či zabezpečenie tlače informačného letáku.

Kancelária Partnerstva Muránska planina – Čierny Hron
foto: archív kancelárie

Projekt podporili:

S FINANČNOU PODPOROU
BANSKOBYSSTRICKÉHO
SAMOSPRÁVNEHO KRAJA

Tisovský mesačník

XXXI. ROČNÍK

Február 2021

číslo 2

cena 0,25 €

Pri pietnej spomienke na osloboditeľov

Nezabúdame!

Každoročne si v našom meste pripomíname významnú udalosť, ktorou je oslobodenie Tisovca a m.č. Rimavská Píla. Tisovec bol oslobodený 28.1.1945 vojskami II. ukrajinského frontu a rumunskej armády.

Tento rok 2021 je smutne výnimočný, pretože sme si kvôli pandémie koronavírusu, ako po minulé roky, nemohli spolu s členmi Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov, študentami miestnych škôl, či verejnosťou uctiť pamiatku našich hrdinov pri pamätníku SNP.

Vence na pietne miesta položila primátorka mesta spolu s úzkym kruhom zástupcov mesta a SZPB.

Každá vojna je krutá, či už je útočná alebo obranná. Krutá je tým, že v nej prichádzajú o život nevinní bez ohľadu na vek, pohlavie, politické či náboženské presvedčenie. Každý vyhasnutý ľudský život bolí. Preto poďakujeme všetkým, ktorí obetovali svoj život v boji za slobodu a pri oslobodzovaní nášho Tisovca a Rimavskej Píly.

Michal Stejskal, oddelenie kultúry a športu

V čísle prinášame aj:

- Druhý rok volebného obdobia alebo ako vnímam pandemický rok 2020 v Tisovci
- Spoza dverí
- Komentár
- Kalendár osobností Tisovca a Rimavskej Píly
- Verejná súťaž SOŠ
- Čertovou dolinou
- Sčítanie obyvateľov
- Plán zasadnutí MsZ v r. 2021

Obhliadnutie sa za rokom 2020 v SOŠke

Pár krokov späť. Obzretie sa v čase. Robíme to vedome, či nevedome stále. Bilancujeme, zamýšľame sa na tým, čo bolo, aké to bolo, čo sa nám podarilo a čo naopak nie.

Obhliadnutie sa za rokom 2020 je iné, plné zaujímavých udalostí a výziev pre našu školu, pre nás všetkých, pre nás ako spoločenstvo, ľudstvo a civilizáciu.

Čo nám rok 2020 dal? Veľa. Ponaučenie, že v živote nič nie je samozrejmosťou, že zo dňa na deň sa veci menia a my sa tomu musíme podriaďovať. Dal nám príležitosti zapojiť sa a realizovať v škole projekty, ktoré prinášajú finančné a materiálne prostriedky. Dôležitejšie však je, že prinášajú pridanú hodnotu našim žiakom aj nám učiteľom v oblasti vzdelávania sa pre praktický život. Dal nám možnosti chopiť sa príležitosti zdokonaľovať sa, využívať nové technológie, zaujímavé formy vyučovania.

Čo nám rok 2020 vzal? Veľa. Pandémia prethrla sociálne kontakty. Bežné, každodenné stretávanie sa na chodbách školy, v triedach so žiakmi, kolegami v zborovni, priateľmi a verejnosťou. Vzal učiteľom možnosť plnohodnotne odovzdávať vedomosti a skúsenosti svojim žiakom a žiakom možnosť plnohodnotne sa vzdelávať. Obmedzil nám pohyb. „Prikoval“ nás o stoličky v našich bytoch, domoch pri počítačoch, či mobiloch. Vzal nám kus psychického aj fyzického zdravia.

Čo nás rok 2020 naučil? Veľa. Musíme sa stále učiť. Uvedomovať si, že aj rôzne situácie prinášajú množstvo poznatkov a skúseností potrebných pre bežný život. Nie kvantita ale kvalita informácií podaných netradičným spôsobom žiakov zaujme a zároveň vzdeláva. Flexibilita a kreativita učiteľa aj žiaka sa stali nevyhnutnosťou. Tolerancia, empatia a ľudskosť sú dôležité nielen v bežnom živote, ale aj v súčasnom spôsobe vzdelávania žiakov. Obhliadnuc sa za rokom 2020 sa touto cestou chceme poďakovať všetkým učiteľom a zamestnancom školy za obetavú prácu, vytrvalosť a nadšenie, ktoré nás neopúšťa. Poďakovanie patrí aj našim žiakom, ich rodičom za trpezlivosť a dôveru, ktorú v nás vkladajú.

Poprajme si všetci veľa zdravia.

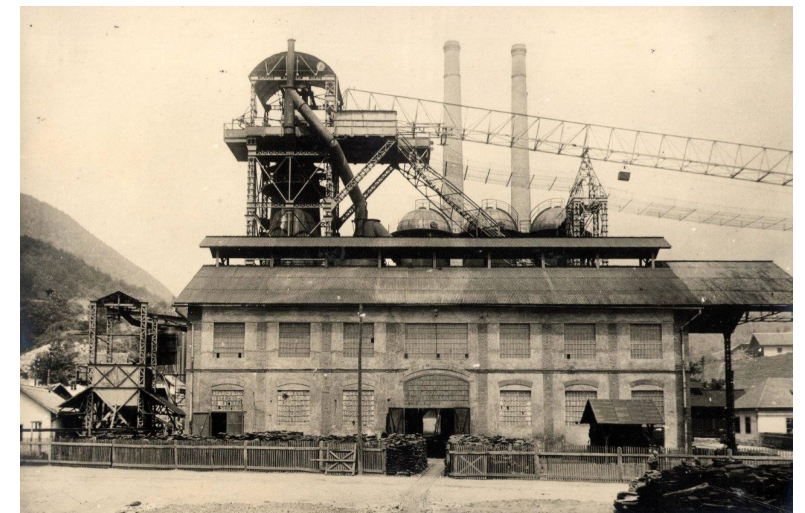
Ing. Anna Kožiaková

Pani riaditeľke sa aj touto cestou ospravedlňujeme. Článok mal byť uverejnený v minulom čísle mesačníka, ale... zapracoval tlačiarenský škrat. Za pochopenie ďakujeme.

redakcia

Stále odberové miesto (MOM) v Tisovci bude OTVORENÉ v priestoroch mestského kúpaliska od soboty 13.2.2021.

V soboty a nedele: 8:00 - 11:45, 12:30 - 15:45, 16:30 - 19:00 a v stredu od 8:00 - 16:00 do odvolania

Tisovská železničná stanica v r. 1902 (foto z archívu Ing. D. Hutku k článku Spomienky na vysokú pec na s.3)

Spoza dverí

Tak sa nám opäť stretol starý rok 2020 s novým rokom 2021. Napriek zvláštnej atmosfére v spoločnosti je čas poohliadnutia sa za udalosťami prvého mesiaca začínajúceho roka, ktoré sa, i napriek pandémie, uskutočnili vo vyučovanom procese na diaľku v základnej škole.

Že je voda najzákladnejšou podmienkou pre existenciu života na Zemi, o tom netreba viesť žiadne dišputy. A práve o tejto, na zemskom povrchu najrozšírenejšej látke, sa oboznamovali siedmaci na podnet Mgr. J. Belicovej. Dozvedeli sa, že vodu obsahujú všetky rastliny, živočíchy aj človek. Bez nej by neexistoval život. Preto má voda významné miesto v každodennom, i tom našom, živote. Využívame ju v domácnosti, v priemysle, energetike, v poľnohospodárstve, ale aj pri športe a rekreácii. Žiaci v rámci projektu „Denná spotreba vody“ pozorovali a zisťovali, koľko vody spotrebujú počas jedného dňa. Výsledky vyhodnotili a zapísali do prehľadných tabuliek. Zaujímavé hodnoty tohto experimentu si môžete vyhľadať na web stránke školy.

O tom, že sme už pár rokov zapojení do projektu **Zelená škola, netreba pripomínať. A ako žiaci rozvíjali svoju zainteresovanosť v projekte? Zhrnula Mgr. P. Kertész:** „Práca v projekte nás veľmi teší. Snažíme sa chrániť naše životné prostredie a robíme pre to všetko, čo môžeme a dokážeme. Teraz sme pomohli vtáčikom, pretože mrazivých nocí pribúda, tak sme opatrili záhrady, balkóny či okná krmidlami. Pôvodne sme takto chceli „rozštebotať“ školskú záhradu, ale korona nám zmenila plány. Preto sme „rozštebotali“ celý Tisovec.

Žiaci druhého stupňa pripravili rôzne stravovacie domčeky a jedlé krmidlá, vyrobili lojové rolky a gule, pomocou ktorých mali rôzne vtáčiky ako na prehliadke. Spevavému vtáctvu tak nielenže pomôžu prežiť zimu, ale sebe tiež pripravili úžasný vizuálny zážitok.“ Nuž, keby sme sa všetci aktívne postavili k takejto činnosti, svet by bol hneď oveľa lepší. Nezabudnime ale na veľké poďakovanie žiakom, ktorí sa takto o vtáčikov starajú.

No pani učiteľka Kertész sa nesará len o vtáčiky, ale i o dievčence v čase dozrievania, pretože toto obdobie je pre nich plné zmien. Preto 22. januára pripravila pre dievčatá VII.A triedy on-line prednášku so sprievodnou edukačnou prezentáciou na tému „Čas premien“. Informácie im sprostredkovala Mgr. Viera Holecová, lektorka akreditovanej organizácie MP Education, s. r. o., ktorej by sme sa i touto cestou chceli ešte raz poďakovať. Problematika dospievania so zameraním na reprodukčné zdravie, psychické, fyzické a sociálne dozrievanie dievčatá zaujala. Veríme, že táto beseda „Medzi nami dievčatami“ pomohla dievčatám zodpovedať otázky dospievania a že do novej etapy života vstúpia pripravené a s úsmevom na tvári.

Ing. M. Kochanová ziniciovala „dobrovoľnú aktivitu“, ktorú sme nazvali DEBATNÉ OKIENKO. Aktívne je už od 18. januára. V popoludňajších hodinách, presne od 15.00 hod., sa môžu žiaci spojiť prostredníctvom aplikácie ZOOM. Link na stretnutie pre konkrétny ročník bude k dispozícii každý deň prostredníctvom správy cez edupage.

„Vždy hľadaj v ľuďoch len to dobré a keď to nájdeš, tak im to povedz! Tebe to zaberie pár minút a jemu to môže zmeniť život.“

Takýmto krásnym citátom začala vyučovanie o komplimentoch v III.B triede Mgr. J. Kostková. Všetci občas potrebujeme zažiť príjemný pocit zvláštnosti a dôležitosti. K tomuto pocitu nám často dopomôže úprimné slovo, ktoré vyvolá úsmev na tvári, pomôže človeku nadobudnúť sebavedomie, úctu k sebe, ale aj úctu k druhým.

Vysloviť ho nás nič nestojí a pritom má veľký význam v medziľudských vzťahoch. Takto príjemne si ich teda navzájom dávali tretiaci aj priamo na Deň komplimentov (funguje od 24. januára 1998). A keďže sú to ozaj bystré deti, dokonale sa im podarilo do komplimentov schovať aj vybrané slová.

Ich spoločným želaním bolo a aj je, aby sme si pekné slová nehovorili len v

takýto špeciálny deň, ale aby boli každodennou súčasťou nášho života. A každý deň tak bude opäť krajší... Pekné, krajšie, ba najkrajšie máme na Slovensku i jaskyne. Tie patria medzi **skutočné klenoty (nevynímajúc ani tie naše – tisoenské)**. Viaceré z nich **sú známe v celej Európe i vo svete**. Vedia to aj **žiaci 9. ročníka**, a preto na hodine biológie vyrobili nádherné pohľadnice na tému „Sprístupnené jaskyne Slovenska“. Určite sú lákavou pozvánkou na zaujímavé cesty za krásou a poznaním.

O svojich obľúbených zvieratách zas vytvorili pekné projekty z ANJ žiaci z V.B. Opisali psíka, motýlika, koníkov, tučniaky, jeleňa, škrečka, dokonca polárnu líšku. Pracovali na podnet Mgr. V. Švihlovej. Fotodokumentáciu nájdete opäť na stránke školy.

Do konca februára sa zase môžu zapojiť do súťaže „Vesmír očami detí“ všetky deti s výtvarným nadaním, či chcením. So svojimi hotovými prácami potom môžu kontaktovať Mgr. J. Jurčiakovú.

Koniec tohto prvého mesiaca ale pre školákov a všetkých pracovníkov školy znamená aj koniec I. polroka. Tento - v roku 2021- je podstatne iný ako tie ostatné. Žiadne slávnostné odovzdávanie výpisov vysvedčení, žiadne jednodňové polročné prázdniny, žiadna slávnostná atmosféra... ani ústne vyhodnotenie fungovania školy počas uplynulých piatich mesiacov. Preto sa pani riaditeľka PaedDr. Katarína Dominiková prihovára svojim zverencom a každému, kto má čo dočinenia so základnou školou i týmto spôsobom:

„Vážení pedagógovia, pracovníci školy, milí žiaci!

Práve teraz je ten čas, keď hodnotíme polročnú prácu. V školskom rozhlase zvyčajne znie hudba, učitelia s úsmevom odovzdávajú svojim žiakom výpisy vysvedčení, ktoré odrážajú ich prácu a snahu.

Dnes je však všetko inak. Škola je tichá, triedy sú prázdne a školský rozhlas nemá komu vyhrávať. Ten krátky čas, ktorý sme strávili v škole, naše tváre zahŕňovali rúška a vládli prísne hygienické predpisy. Celý školský svet sa preniesol do online priestoru. Niežebý nám tento svet nebol známy, ale ako sa hovorí, **všetkého veľa škodí**. Dúfam, že sa čoskoro opäť posadíte do školských lavíc a prázdne priestory sa rozozvučia smiechom.

Chcem sa poďakovať všetkým pedagógom, rodičom aj žiakom za ich trpezlivosť a spoluprácu, ktorá nám pomáha zvládnuť toto ťažké obdobie. Naším malým prvákom, ktorí odvedli kus poriadnej práce a bez problémov zvládli školské povinnosti, srdečne gratulujem.“

K fungovaniu základnej školy na diaľku za I. polrok sa vyjadřila i Rada rodičov, ktorú má pod palcom Mgr. L. Magyarová:

„Milí rodičia,

sme na konci prvého polroka tohto školského roka. Väčšinu času boli deti doma a odkázané na nový spôsob výučby – on-line. Chceme sa poďakovať všetkým rodičom, že ste aj tento polrok spolu s Vašími deťmi dobre zvládli. Nebolo to jednoduché, najmä pre tých, ktorí nemajú všetky technické možnosti alebo schopnosti, ktoré dnešná doba vyžaduje... A často sú deti samé alebo odkázané len na počítač, alebo mobil... chýba sociálny kontakt. To si uvedomujeme všetci. Pevne dúfame, že sa situácia natoľko zlepší, že sa školy otvoria. Myslíme aj na deviatakov, ktorí sa musia rozhodovať, do akej školy ísť – nech hľadajú takú, ktorá im otvorí nové možnosti ísť ďalej.“

Nuž, nech sa tieto slová splnia, lebo ľudia sú už unavení z neustále sa uvedomíme, aký zvláštny rok máme za sebou. Preto zo srdca vyslovujem prosbu:

„Aby sa čo najskôr vrátil osobný kontakt medzi ľuďmi, rodinu a priateľov a aby sa znížil čas na nevyhnutnú mieru, ktorú trávime v on-line priestore.“

Za celý kolektív Mgr. Marta Svobodová

Milí čitatelia,
od 9.2.2021 bude knižnica
otvorená podľa platných
opatrení v režime
„Výdajné okienko“.

Výdajné miesto bude v hlavnom
vstupe do knižnice
vo vyhradenom čase od 10,00
do 11,00 hod. a od 14,30 do
15,30 hod. Knihy je potrebné
objednať si vopred na tel. číslo
047/ 54 93 264 alebo mailom
(kniznicaahs@tisovec.com).

Kalendár osobností Tisovca a Rimavskej Píly

Ján FALUBA

135. výročie narodenia pedagóga

Narodil sa 6.2.1886 v Ratkovej. V rokoch 1900-1908 študoval na gymnáziu v Rožňave a ako nadaný matematik pokračoval v štúdiu na univerzite v Budapešti. V rokoch 1909-1914 pôsobil na gymnáziu v Sedmohradsku. V roku 1919 sa vrátil do Hnúšťa. Za prvej Československej republiky bol stredoškolským profesorom matematiky a fyziky na gymnáziu v Rimavskej Sobote a od roku 1926 aj jeho riaditeľom, aj po preložení gymnázia do Tisovca. Škola pod jeho vedením dosiahla vysokú úroveň. Vďaka jeho vnímavému vzťahu k žiakom a starostlivosti a náročnosti voči učiteľom. Najmä v Tisovci sa gymnázium stalo útočiskom viacerých pokrokových profesorov a odchovalo viacerých absolventov, ktorí sa dobre uplatnili v kultúrnom i spoločenskom živote. Zomrel 14.12.1949 v Rimavskej Sobote.

Jonatan Dobroslav ČIPKA

160. výročia úmrtia spisovateľa, folkloristu, učiteľa, kňaza, redaktora
Narodil sa 14.6.1819 v Tisovci. Základnú školu vychodil v rodisku. Študoval na Lýceu v Kežmarku a v Bratislave. Univerzitné štúdiá absolvoval v Jene v rokoch 1842-1943. Po štúdiách bol vychovávateľom u baróna Révaya v Mošovciach. V rokoch 1845-1847 bol učiteľom a evanjelickým kaplánom v Ratkovej. Od roku 1847 pôsobil ako farár v Drienčanoch. Literárne sa začal prejavovať už počas štúdií v Kežmarku, kde pracoval v študentskom literárnom spolku. Písal a publikoval básne i preklady z nemčiny vo Fejérpatakyho

kalendári a v jeho rubrike Slovenský pozorník. Spolu s A.H.Škultétyom a Š.M.Daxnerom zapísal množstvo zozbieraných slovenských ľudových rozprávok do takzvaného Codexu tisoenského, ktorý dlho patril medzi základné pramene pri vydávaní ľudových rozprávok. Ním zozbierané rozprávky vychádzali tiež vo Francisciho Slovenských povestiach, či Dobšinského Prostonárodných slovenských povestiach. Spolu s A.H.Škultétyom vydával zábavník Zornička, zábavník pre detky, priekopnícke to dielo v našej literatúre pre mládež. Tu publikoval množstvo vlastných próz i poézie určenej práve deťom. Inšpiroval sa predovšetkým rozprávkou, využil tiež skúsenosti kňaza a učiteľa na nevyhnutné mravoučné zakončenie svojich prác. Zomrel 14.2.1861 v Drienčanoch.

Adalbert VENICH

135. úmrtia notára, národnokultúrneho pracovníka, literáta

Narodil sa okolo roku 1830. V 50. rokoch 19. storočia pôsobil ako úradník v Bátke, od roku 1859 ako notár v Tisovci a od roku 1872 v Nadlaku. Počas pôsobenia v Bátke sa spriatelil a literárne spolupracoval s Ľudovítom Kubánim, vydával rukopisný časopis Besedník, ktorý je doteraz neznámy a v ktorom uverejnil viac svojich básní, humoresku Dar a krádež i preklad maďarskej novely o Bašovcoch na Muránskom hrade. V Tisovci bol organizátorom ochotníckeho divadla, zakladateľom Matice slovenskej i zakladajúcim členom Prvého slovenského gymnázia v Revúcej. Patril k rozširovateľom slovenských časopisov, kalendárov a almanachov. Zomrel 18.2.1886 v Nadlacu (Rumunsko).

Ján ŠTEFÁNIK

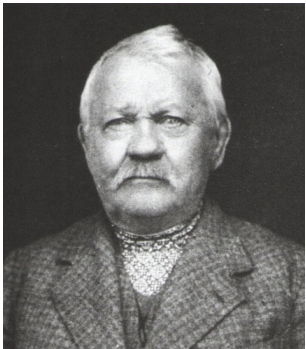
120. výročie narodenia učiteľa, bibliografa, historika, prekladateľa, publicistu, literárneho kritika

Pseudonym: Ján Bradlo, Brezovský, Štefan Janík, Štefan Ostriež, J. Štk., Ján Nik., Ján Ostriež. Narodil sa 23.2.1901 v Brezovej pod Bradlom. V rokoch 1906-1909 navštevoval ľudovú školu v rodisku a v

roku 1910 v Hurbanove. Meštiansku školu navštevoval v rokoch 1911-1915 v Šamoríne a v Modre. V rokoch 1915-1918 študoval na učiteľskom ústave v Soprone a v roku 1919 maturoval v Modre. Bol učiteľom v Brezovej pod Bradlom, vo Vrútkach, v Nových Zámkoch, v Martine a v rokoch 1930-1935 bol riaditeľom meštianskej školy v Tisovci. Neskôr bol školským inšpektorom v Bytči a v Spišskej Novej Vsi. Od roku 1940 pracoval v Matici slovenskej v Martine. V roku 1944 sa stal zakladateľom a veliteľom Zboru osvetových dôstojníkov československej armády na Slovensku, pracoval v Slobodnom slovenskom vysielacom. Po ústupe Slovenského národného povstania do hôr žil ilegálne v Tisovci. Tu krátky čas redigoval miestny časopis Tisovské zvesti. V rokoch 1945-1954 bol tajomníkom Matice slovenskej pre výstavbu a organizáciu členskej základne, v rokoch 1954-1962 bol vedúcim Bibliografického odboru Matice slovenskej a od roku 1962 bol na dôchodku a žil v Martine. V medzivojnovom období patril k znalcom literárnej tvorby pre deti a mládež, v článkoch, recenziách a štúdiách uverejňovaných v rôznych časopisoch, komentoval všetky významnejšie diela pôvodnej produkcie. Sám sa knižne prezentoval v roku 1932 Súpisom slovenskej literatúry pre mládež, ktorý dokončil v Tisovci a v ktorom podal zoznam pôvodnej literatúry za roky 1918-1932 spolu s anotáciami. Neskôr zostavil niekoľko praktických katalógov pre knižnice, obsahujúce literatúru pre deti a mládež po roku 1945. V roku 1975 vydal Bibliografiu slovenských ľudových rozprávok, v ktorej ako prvý na Slovensku zosumarizoval slovenskú rozprávkovú tvorbu – v originále aj v prekladoch – od roku 1845 až po rok 1974. Prekladal z ruštiny, nemčiny, češtiny a maďarčiny. Ako stúpenec reformovaného školstva a pedagogického hnutia uverejňoval články v časopisoch Naša škola, Národná škola slovenská, Úhor, Pedagogický zborník, Zlatý máj, Náš národ a v iných. Zomrel 18.8.1987 v Turčianskych Tepliciach, pochovaný je v Bratislave.

Ľudovít CLEMENTIS

160. výročie narodenia a 75. výročie úmrtia učiteľa, národného buditeľa
Narodil sa 25.2.1861 v Skalici. Základnú školu a 4 triedy gymnázia vychodil v rodisku. V rokoch 1876-1879 študoval na učiteľskom ústave v Soprone. Po štúdiách bol učiteľom ľudovej školy v Starej Turej a od roku 1886 pôsobil na evanjelickej škole v Tisovci. Tu sa v roku 1904 podieľal na založení tzv. „Detskej knižnice“ spolu s J. Bráďňanom a J. Uramom. V roku 1919 sa stal školským inšpektorom. V roku 1928 odišiel do dôchodku. V období maďarizácie sa zaslúžil o udržanie národného povedomia v Tisovci a okolí, za čo bol úradmi prenasledovaný. V časopisoch Dom a škola, Dennica, Národné noviny a iných uverejňoval články, v ktorých informoval o školských pomeroch v Uhorsku, Čechách i v zahraničí a kriticky komentoval maďarizačné úsilia. V pedagogických príspevkoch venoval pozornosť učiteľskému vzdelaniu, vyučovaniu materinského jazyka, počtom, telesnej výchove, ručným prácam a školskej politike. Prispel k rozvoju metodiky vyučovania prírodovedy a matematiky. Prekladal tiež pedagogické články zo zahraničnej tlače. Zomrel 28.2.1946 v Tisovci.

Miroslava Kojnoková

Stredná odborná škola, Jesenského 903, 98061 Tisovec vyhlasuje Verejnú obchodnú súťaž na prenájom nebytového priestoru. Podmienky súťaže sú zverejnené na Úradnej tabuli mesta Tisovec a na webovej stránke školy: www.sostisovec.eu.

Harmonogram pracovných zasadnutí Mestského zastupiteľstva v Tisovci v roku 2021

je ľahko zapamätateľný pre svoju pravidelnosť.

Miestom konania je Zasadacia sieň MsÚ (pokiaľ nie je stanovené inak). Stálou výnimkou je májové zasadnutie, ktoré sa koná v Kultúrnom dome Rimavská Píla.

Zasadnutia sú plánované na stredy o 16,00.

Termíny kvartálne:

27. január, 24. február, 24. marec,

28. apríl, 26. máj, 30. jún,

25. august, 29. september,

27. október, 24. november, 15. decembra

Slávnostné zasadnutie zastupiteľstva sa chystá v piatok 2. júla v Obradnej sieni MsÚ Tisovec - hodina bude upresnená.

Zmena termínov je vyhradená!

ALEXANDER GALLY – spomienky na školu a kamarátov

Chcem sa s Vami podeliť o spomienky na roky 1951 – 1955, ktoré som prežil na Vyššej škole umeleckého priemyslu v Bratislave.

Už je tomu neuveriteľných sedemdesiat rokov, čo sme po úspešných prijímacích a talentových skúškach zasadli do lavíc na VŠUP v Bratislave. Pripomínam, že v tom čase to bola jediná výtvarná škola na Slovensku. Keď si dnes spomeniem na prijímacie skúšky a veľké množstvo uchádzačov o štúdium, až teraz si uvedomujem, aké sme mali šťastie, že sa nám podarilo skúšky urobiť. Ako budúci študenti zo všetkých kútov Slovenska sme sa v septembri 1951 stretli v prekrásnej budove na Palisádach, v ktorej sme sa po ukončení štúdia v roku 1955 aj rozlúčili a každý potom pokračoval vo svojom ďalšom živote.

Prvé stretnutie so spolužiakmi som zažil na internáte na Páričkovej ulici v strede vtedajšej starej Bratislavy. Bola to jednoposchodová budova. Na prvom poschodí na dlhej chodbe boli prístupné štyri veľké miestnosti, v každej asi 15 postelí. Tak, ako sme prichádzali, sme sa bez rozdielu ubytovali do jednotlivých izieb. Pamätám si, že obidve miesta pri okne boli obsadené, a preto som sa usadil hneď vedľa obsadených postelí. Ako som sa neskôr dozvedel, na jednej posteli bol ubytovaný študent 4. ročníka a na druhej iný, až 190 cm vysoký študent. Uvedomil som si, že voči nim som ako pionier. Mohla za to moja malá postava, a tak som z toho mal rôzne pocity, ale aj rešpekt. Keď sa izba naplnila, začalo sa zoznamovanie. Nechcel som uveriť, že oproti mňa, na posteli blízko okna je ubytovaný študent, ktorý bol odo mňa o 22 rokov starší. Bol to Štefan Pekar, študent grafiky, ktorý pochádzal z Tisovca. Vtedy som si uvedomil, že nie som na nejakej všeobecnej strednej škole, ale skutočne na výberovej, kde sa nejedná o počet alebo vek, ale ide o výtvarné nadanie a vedomosti. Veľké vekové rozdiely medzi nami boli zapríčinené hlavne vojnou a povojnovými udalosťami.

Po ubytovaní na internáte sme na druhý deň zasadli do školských lavíc aj s novými spolužiakmi. Vtedy bolo na škole 5 odborov, ktoré sa stretávali pri všeobecnovzdelávacích predmetoch. Odborná výučba bola podľa odborov samostatná. Okrem internátu sme sa prvýkrát stretli aj v učebni školy, kde nás bolo takmer päťdesiat z celého Slovenska. Po uvítaní riaditeľom prof. Jozefom Chovancom a prianím dobrých úspechov počas štúdia na škole k nám prišiel prof. Jozef Brimich. Bol to sympatický profesor s vyšportovanou postavou, ktorý sa nám prihovril, pričom priťažlivými slovami zdôraznil našu zodpovednosť, česťnosť a usilovnosť pri štúdiu, čím zapôsobil najmä na naše študentky. Musím pripomínať, že svojim šarmom, výrečnosťou, ale aj objektívnym a prísnyim hodnotením si nás získal a stal sa veľmi obľúbeným profesorom. Pri prednáškach z dejín umenia od nás žiadal nielen vedomosti, ale aj pochopenie a ctenie umenia v danom období. Pre jeho vedomosti a obľúbenosť sa stal v roku 1964 riaditeľom školy, kde pôsobil až do roku 1983, keď odišiel do dôchodku. Tento začiatok štúdia na škole nás ovplyvnil na celé štyri roky a vytvoril z nás dobrý kolektív, ktorý vytrval až do konca štúdia v roku 1955. Pripomínam to aj preto, lebo sme boli jediný ročník, ktorý sa pravidelne po 5 rokoch stretával v Bratislave. Na stretnutia chodil aj bývalý profesorský zbor školy. Tieto stretnutia nás v myšlienkach a spomienkach vracali do spoločne prežitých ťažkých, ale aj príjemných 50. rokov 20. storočia. Dodnes, keď sa stretneme, na to radi spomíname. Ako som už spomenul, na škole bolo 5 odborov: grafika, fotografia, rezbárstvo, aranžérstvo a keramika. Každé oddelenie malo svoje priestory s určitým technickým vybavením. Na grafickom oddelení nás bolo jedenásť a často sme boli v dielni alebo medailérskom ateliéri. Škola tiež organizovala obľúbenú „Školu v prírode,“ kde sa preniesla celá činnosť. Jednalo sa o výtvarnú tvorbu v prírode a tiež poznávanie niektorých historických miest a pamiatok formou autobusových zájazdov z Černožských kúpeľov, ako aj Oravského Podzámku.

Tieto pobyty boli medzi nami veľmi obľúbené a priniesli do kolektívu veľa zážitkov, na ktoré radi spomíname. Od prvého ročníka až po štvrtý ročník sa raz za štvrtka hodnotila predpísaná práca, alebo technika po stránke výtvarnej aj technickej. Na grafickom obore bol pán profesor J. Chovan a pán profesor Fikary. V dielni nás učil pán Jozef Dziaba výtvarným technikám, od linorytu až po kameňotlač. Hodnotenie našich výsledkov bolo robené spoločne v celom kolektíve aj s kritickými pripomienkami. V období našich štúdií bola v popredí socialistická ideológia, a preto nebolo možné experimentovať, ale tvoriť len v duchu socialistického realizmu. Toto samozrejme zanechalo v našej ďalšej tvorbe svoju pečať, ale nie u všetkých rovnako. Po absolvovaní školy sme sa rozišli na rôzne miesta, ale opakovane sme sa stretávali. Hovorili sme o našom novom živote, tvorbe, práci, rodine, ale aj o problémoch či pracovných výsledkoch. Ja som pracoval ako riaditeľ múzea v Kežmarku a tam ma niekoľkokrát navštívil Albín Brunovský, Ondrej Rudavský, Juraj Herc, Ivan Popovič, Ivan Schurmann a Stanov Koreň. Štefan Pekar sa naposledy pri mne zastavil, keď bol na zájazde s tisoovským mužským spevokolom. Prišiel ma pozrieť aj riaditeľ školy Prof. Jozef Brimich a prof. Ludvík Korkoš. Zastavili sa aj bývalí spolužiaci Róbert Haček, Otto Bachorík, Otto Edelmann a ďalší kamaráti aj z iných ročníkov školy. Tieto návštevy ma veľmi potešili a dali mi nový impulz v ďalšej práci. Dnes už na mnohých spolužiakov môžem len spomínať, ale s niektorými som ešte stále v kontakte. Na Štefana Pekara veľmi rád a v dobrom spomínam, pretože bol rozvážny a veľmi usilovný. Napriek veľkému vekovému rozdielu bol v našom kolektíve obľúbený a viem, že aj on nás mal rád. O našej tvorbe sa veľmi nezmieňujem, pretože tá je väčšinou známa. Zo školy si spomínam na niektoré zážitky, ktoré boli veľmi úsmevné a preto aj nezabudnuteľné. V prvom ročníku, keď sme sa vrátili zo školy na internát, sme sa všetci snažili učiť, ale pretože nás bolo na

izbe pätnásť, nebolo to také jednoduché. Niektorí tento problém brali športovo, ale tí zodpovednejší a medzi nimi aj kamarát Štefan Pekar sa nevedeli učiť. Spomínam si na príhodu, keď jeden zo spolubývajúcich, ktorý často hral na gitare, si doniesol aj ručný prenosný gramofón. Tento púšťal naplno a na niekoľko upozornení Štefana Pekara, aby hlasitú hudbu vypol, nereagoval. Stala sa vec, na ktorú z nás nikto ani len nepomyslel. Štefan Pekar zrazu vstal, išiel ku hrajúcemu gramofónu a tento buchutím vrchnáka uzavrel a celý aparát vyhodil von otvoreným oknom. Tento počín vytvoril na izbe takú atmosféru, ktorú by neurobila ani najlepšia filmová veselohra. Ďalší úsmevný zážitok si pamätám z druhého ročníka. Ráno na ôsmu hodinu sme prichádzali do grafickej dielne, kde sme pracovali na ručných grafických rozmnožovacích zariadeniach. Keď sme prišli do dielne, čakal nás tam vyučujúci Jozef Dziaba a osobitne každého študenta sa pýtal, prečo zlomil železnú páčku na ručnom lise. Každý bol z tejto otázky prekvapený a nikto sa k tomu nepriznal. Po skončení hodiny sme o tom hovorili, ale nevedeli sme si to vysvetliť.

Najviac to urazilo Štefana Pekara, preto sme ho upokojovali, že sa to musí vyriešiť aj preto, lebo pán Dziaba nás chcel potrestať. Po začatí druhej hodiny sa otvorili dvere a prišiel náš spolužiak Otto Edelmann, ktorý nebol na prvej hodine, čo sme si ani neuvedomili. Vyučujúci Jozef Dziaba sa ho hneď opýtal: „Edelmann, zlomili ste páčku na lise?“ „Áno“, odpovedal Edelman, „dám to do poriadku, pán profesor“. Načo sme s upokojením ticho súhlasili. V momente nás pán Dziaba prekvapil slovami: „Vidíte, konečne sa našiel jeden čestný, ktorý sa k tomu priznal, nie ako vy ostatní!“, čo samozrejme v nás vyvolalo smiech a zase bolo na nás zle, že sa ešte aj smeje. Takýchto a podobných zážitkov sme mali viac, čo nám spríjemňovali študentský život. Ťažkých chvíľ pri štúdiu v Bratislave bolo viac, hlavne s ubytovaním v 3. a 4. ročníku, keď pre nás neboli internáty a každý sa musel sám prebijať. Dnes si uvedomujem, že Štefan Pekar mal tieto problémy ešte väčšie, pretože bol už ženatý, a tým mal aj viac povinností. V jeho tvorbe som obdivoval veľké vlastenectvo a cit k svojmu regiónu, odkiaľ pochádzal. Spomínam si na jeho postavy a portréty ľudí a zvlášť nezabudnem na hlavu muža, ktorý fajčil typickú fajku a dym z fajky tvoril písmeňá Pekar. Dali by sa napísať aj ďalšie zážitky, ale tieto sú už väčšinou zabudnuté. Nezabudnuté sú naše výborné vzťahy nielen počas štúdia, ale aj v ďalšom živote. Teší ma, že všetko čo sme sa na škole naučili, sme využili aj v práci. Boli sme stále výtvarne činní, čo nás viedlo v živote k uspokojeniu, pretože sme prezentovali svoju tvorbu medzi ľuďmi v blízkom aj širšom okolí. „Posúdenie našej tvorby nech urobia iní a budúcnosť!“

Alexander Gally

Výtvarník Alexander Gally sa narodil 21. 6. 1935 v Kežmarku. Po absolvovaní základnej a meštianskej školy pokračoval v štúdiu na Vyššej škole umeleckého priemyslu v Bratislave. Po absolvovaní ZVS sa stal múzejníkom a dlhoročným riaditeľom Okresného múzea v Kežmarku. Za svoju múzejnícku prácu získal najvyššie ocenenie „Plaketu Andreja Kmeťa“ za rozvoj Východoslovenského kraja. Okrem práce v múzeu, naďalej výtvarne pracuje. Venuje sa najmä grafike, malbe, návrhov plagátov, odznakov, sgrafít, ako aj návrhom výzdob interiérov a exteriérov verejných budov. V malbe sa zameriava na krásu ľudovej, ale aj historickej mestskej architektúry a krajiny. Na svoju tvorbu získal množstvo ocenení a jeho diela sa nachádzajú v zbierkach súkromných a štátnych inštitúcií doma aj v zahraničí. Na VŠUP v Bratislave sa spoznal a skamarátil aj so Štefanom Pekarom (16. 1. 1913 – 3. 2. 1994). Ich priateľstvo potom vydržalo dlhé roky aj po skončení školy v roku 1955. Obidvaja sa po štúdiu vrátili do svojich rodných miest. Alexander Gally je jedným z posledných žijúcich spolužiakov Štefana Pekara, s ktorým sa prvýkrát stretol pred takmer sedemdesiatimi rokmi. Po jeho „vypátraní“ som ho požiadal o napísanie spomienky na jeho priateľa a spoločne prežitých študentských rokov.

Ing. Dušan Hutka

Fotografia: *Študenti 4. ročníka VŠUP Bratislava na nádvorí školy. Stojaci zľava: Pavol Bartík, Jozef Sabol, Otto Edelmann, Albín Brunovský, Prof. Jozef Dziaba, Štefan Pekar, Ivan Schurman, Alexander Gally. Čúpiaci zľava: Robert Haček, Eva Fatková, Dora Weiszová, Koloman Zemanovič.*

Spomienky na vysokú pec

55 rokov uplynulo od pamätného dňa, keď sa začala likvidácia tisovskej vysokej pece. Posledná tavba sa uskutočnila 30.12.1965. Vytavené surové železo sa po odpichu čiastočne vypustilo na odlievacie pole a zbytok ostal v peci, vychladol a stal sa symbolom marnosti a nepochopenia vtedajšieho komunistického režimu. Definitívna demontáž železiarne a likvidácia výrobných technológií bola spustená 9.1.1966.

Tisovec bol dovtedy priemyselnou a kultúrnou špičkou regiónu Hutnícka priemyslovka ,robotnícke a študentské spolky, ochotnícke divadlo, športové organizácie. Tisoovská mládež študovala v Bratislave a prinášala domov nové myšlienky.

Nejde len o strohé konštatovanie, ale s odstupom času je potrebné si pripomenúť, čo vtedy Železiarne v Tisovci znamenali. Ľudia boli vtedy hrdí na Tisovec, lebo bol nielen priemyselným centrom, ale mal unikátne usporiadanie pridružených výrobných súvisiacich s existenciou železiarní. Lanovkou sa dopravovala železná ruda zo susednej Revúckej doliny, Železníka. Na Korimove bola stanica, kde sa prepínali huntučky s rudou na tisoovskú stranu. V areáli železiarní bola výroba struskových tehál. Z vysokopecenej strusky sa vyrábali kvadry, fungovali dve kvadrovne. Nadprodukcia strusky sa lanovkou vyvážala na Gríľku a roky sa ešte ťažila struska ako surovina pre stavebníctvo a vagónmi sa expedovala po Slovensku.

Unikátne bolo vodné hospodárstvo. Prívodný kanál z Furmanca z Rimavy privádzal vodu na chladenie plášťa vysokej pece. Zohriata voda sa ďalším kanálom privádzala do Tisovca. Využívala sa na výrobu energie v mestskej elektrárni. V objekte povýše terajšej pekárne Pod Hradovou bola elektrárň s turbínou, mlyn a gáter. Mlyn vlastnila rodina Mat'kovcov. Produkcia surového železa sa vozila železnicou do Podbrezovej. Toto obdobie nám pripomína zubačka.

Toto všetko vtedajší režim dokázal zlikvidovať

História sa vtedy pohrala s Tisovcom. Ostali len spomienky na ľudí Tisovčanov, Piľanov . Niektorí ešte žijú a skrývajú krivdu Tisovca. Je potrebné si pripomenúť ľudí, ktorí sa stali súčasťou histórie Tisovca. Spomenieme len tých, ktorí utkvli v pamäti ešte žijúcich pamätníkov. Výraznou osobnosťou bol pán Macuriak, ktorý viedol v roku 1964 delegáciu z Tisovca k vtedajšiemu prezidentovi Československa Antoninovi Novotnému, ktorý bol v tom čase v Banskej Bystrici. Rozvinuli pred ním transparent *Vysokú pec bez náhrady nedáme*. V auguste v roku 1965 bola v Tisovci vládna ministerská delegácia.

Ľud a ľudia

Celý svet i Slovensko má pred sebou súboj z pandémie. My sme si však na Slovensku osvojili svoje pravidlá na tento súboj , ktoré sú navonok také, ako uznávajú a prijali naši susedia, ale pridali sme k nim náš model, ktorý nás odkláňa na okružnú jazdu poznania vírusu COVID-19 a jeho mutácií. Máme núdzový stav, zákaz vychádzania. Ale ľudia , poslanci, vláda a ľudia, čo nepoznajú núdzu, hlavne finančnú, si zákaz vychádzania vysvetlili tak, že napríklad pán poslanec Fico šiel so svojimi najbližšími do Dominikánskej republiky, pán podpredseda vlády Sulík šiel do Dubaja. Spojené Arabské Emiráty sa stali prechodným domovom niektorých našich podnikateľov. Tam náš zákaz vychádzania neplatí. Ľud, čiže my ostatní, sme sa popasovali s týmto zákazom po svojom. Tiež sme všetci nerešpektovali v plnej miere toto nariadenie. Povedali sme si , keď iní môžu, tak prečo my nemôžeme. Len ten sprostý vírus to nerešpektuje a túla sa po Slovensku aj so svojimi mutáciami. Výsledok je pre nás nebezpečný. Vidíme, že vírus nás má pod dohľadom a nie naopak. Vkradla sa do nás neistota, pocit bezmocnosti , nedôvera hlavne v konaní našich politikov, ktorí si svoje spory riešia v médiách. Nevedia nájsť riešenia a preto menujú množstvo komisií, ktoré nás unavujú svojimi tlačovými besedami, vyhláseniami, ktoré hlavne oni nerešpektujú.

Musíme si každý z nás založiť sito zdravého rozumu a rozhodovania,

nájsť v sebe silu a odvahu bojovať proti vírusu, ktorý doniesol do nášho myslenia pocit bezmocnosti , možno zúfalstva, nedôvery a depresie. Či tí ,ktorí rozhodujú o pravidlách, sú presvedčení, že je to riešenie, čo doteraz prezentujú. Rúška už nie sú najvhodnejšou ochranou , síce pomôžu, ale nastupuje éra respirátorov. V Poprade už samospráva respirátory pridelfuje seniorom všetkých kategórií. Rakúsko to už vyžaduje na verejnosti pre všetkých, čo sa tam

Hrozil štrajk a v popredí stál znova pán Macuriak. Vydobyli si príslub na výstavbu náhradných nových výrobných kapacít, pretože likvidácia prevádzky vysokej pece bola nezvratná, hoci v roku 1964 sa robila jej generálna oprava.

Profesie a hierarchia vo výrobnom procese boli prísne dodržiavané a človek sa musel vypracovať do pracovnej pozície. Striedajúci poslední majstri pri vysokej peci boli Ján Klincko, Vladimír Krajčí. Prvým tavičom bol Ľudovít Kuchta, druhým tavičom Jozef Choma, železiarom, formovačom Ján Gandžala. Strojník lanovkár Rudolf Mihálik, strojník dúchačky Ján Ulický. V laboratóriu, „vzorkovni“, pracovali Jozef Kováč, Pavol Očován, Jolana Pardupová. V prípravni vsádzok /Rudov dvor/šéfoval Dušan Huľuk ,vsádzky pripravoval Ľudovít Pardupa. Technický unikát na Korimove, prepínicu lanovkovú stanicu, spravoval pán Pospíšil, ktorý tam chodil na týždňovky. Dirigoval aj dychovku v Tisovci. V administratívne pracovala Lýdia Ondrejková.

Svornosť a hrdosť zamestnancov železiarní bola nezvyčajným spôsobom prezentovaná na oslavách 1.mája v roku 1965. Po dlhom čase boli oslavy v Tisovci, inak sa vždy konali v Hnúšti. Sprievod z Hámra prišiel na námestie a ľudia neprejavovali žiadne naďsenie, ako sa to vyžadovalo na prvomájových manifestáciách, skôr to vyzeralo ako protest. 18.5.1965 bolo odovzdávanie ohňa vysokej pece do Košíc. Mala to byť zase slávnosť. Spred brány železiarní odchádzalo nákladné auto s dvoma zapálenými faklami, sprievodným zjavom bol plač a smútiace tváre. Ľudia si uvedomili, že strácajú živobytie a Tisovec tradíciu.

Tisovec sa začal meniť

Železiarsky ľudský potenciál Tisovca v tom čase začali využívať hutnícke prevádzky v Podbrezovej, Košiciach. Tí, čo zostali v Tisovci, sa zamestnali buď na vápenke alebo v novom závode Strojstav. Ešte v zrušenej prevádzke železiarní sa vyrobilo niekoľko kusov hasníč , špeciálnych nádob na spracovanie hrudkového páleného vápna. Neskôr sa už v novom závode vyrábali miešačky. Hutnícka tradícia sa nedokázala transformovať do nových výrobných. Bol to ťažký prerod a doznieva to doteraz. História výroby železa je vzácnym poučením. Je súčasťou príbehov ľudí a ich života v Tisovci. Cesta k novým tradíciám musí mať ľudský kapitál , motiváciu a podmienky. Je na súčasnom Tisovci či a čo dokáže ponúknuť tým, ktorí tu žijú a vyrastajú, aby tak, ako hutníci nemuseli opúšťať Tisovec.

Vladimír Krajčí, Vladimír Pašiak

pohybujú.

V Tisovci v januári prebehlo plošné testovanie. Máme síce iba 16 pozitívnych, prišlo sa testovať menej ako minule, ale Tisovec má rodinné ohniská, kde sa štatisticky podľa počtu obyvateľov pohybuje chorobnosť v Tisovci takmer 7-10 percent z celkového počtu obyvateľov , čo je veľa. Máme už aj úmrtia. Budú stúpať respiračné ochorenia a vírus to má „rád“. Nastupuje otázka životného prostredia, v ktorom sa pohybujeme. Podstatne sa nám zväčšila uhlíková stopa , ktorú produkujú motorové vozidlá, zvýšil sa nám počet motorových vozidiel, i tých, ktoré prechádzajú cez Tisovec. Keď je bezvetrie stačí vyjsť na Krivú alebo na Láň a nad Tisovcom vidíme vrstvu smogu. Prispievame tým aj kúrením, nedokonalým spaľovaním , nielen dreva. **Konštatovania už nebudú stačiť, ľud potrebuje konkrétne riešenia**

Je potrebné začať a tu je nezastupiteľná úloha samosprávy aj v oblasti informovanosti.

Hradbu pandémie istotne dokáže postaviť očkovanie. To je najpodstatnejšie aj pre nás v Tisovci a na Rimavskej Píle. Mohli by pomôcť zdravotné poisťovne, ktorým platíme, platí im aj štát a oni sú ticho. Poisťovne by mohli svoju iniciatívu prejaviť aj poskytnutím vitamínov hlavne s obsahom vitamínu: **D,C**. Ved' peniaze majú, tak sú spokojné, len my máme trápenie. Keď už budeme mať možnosť testovania, tak by sa nám veľmi zišla dostupnosť zaočkovania. Je to ďalšia výzva pre našich ĽUDÍ, poslancov, je to potrebné pre ľud Tisovca a Rimavskej Píly.

Treba si uvedomiť, že pandémia si odhrýza z ekonomiky i z našich osobných príjmov, je drahá. Naše nútené použitie s vírusmi nielen teraz, ale aj v budúcnosti, načrie hlboko do ekonomiky. Čaká nás zmena životných hodnôt, kde popredné miesto bude mať naše zdravie, životná úroveň a kvalita zdravotníctva.

Vladimír Pašiak

Opätovne Vám dávame do pozornosti odkaz na oficiálnu facebookovú stránku mesta, kde môžete sledovať

aktuálne dianie v meste <https://www.facebook.com/mesto.tisovec>.

Druhý rok volebného obdobia alebo ako vnímam pandemický rok 2020 v Tisovci

Uplynulý rok 2020 si budeme všetci pamätať ako nezvyčajný, plný obmedzení, nosenia rúšok, prvého testovania a priznajme si, že aj strachu z neviditeľného a nepoznaného vírusu. To, že nás zasiahne pandémia v takej podobe, ako to zažívame už od marca 2020 si naozaj nikto z nás nevedel predstaviť. Všetkým sa nám zmenil život. Zatvorené ostali reštaurácie, knižnice, obmedzilo sa poskytovanie služieb, opustené ostali mnohé obchody, tiež školy a materské školy. Učitelia, deti, študenti aj rodičia sa učili dištančne vzdelávať a verím, že mnohí z nás začali viac vážiť prácu lekárov a všetkých zdravotníkov, ktorí v prvej línii často s nasadením vlastného zdravia a života ošetrojú pacientov. Majú môj obdiv a úctu, ich práca a odhodlanie pomáhať chorým sa nedá zaplatiť žiadnymi peniazmi. Aj v Tisovci sme sa samozrejme museli prispôbovať novej situácii, v školách, v činnosti MsKS, knižnice aj mestského úradu a naučiť sa trpezlivosť vystáť si v rozostupoch rad na poštu, do lekárne, obchodu. Snažili sme sa poskytovať dôležité informácie občanom, zabezpečiť predaj rúšok aj služby dovozu potravín a liekov. Pre mestskú políciu a občianske hliadky pribudlo viac kontrol dodržiavania hygienických a karanténnych opatrení, nosenia rúšok. Výraznou udalosťou na Slovensku boli parlamentné voľby, po ktorých si zvykáme alebo skôr nezvykáme na nový, značne neštandardný štýl politiky a komunikácie zo strany najvyšších ústavných činiteľov aj smerom k samosprávam. Osobne na druhej strane oceňujem, že došlo k prelomu vo vyšetrovaniach viacerých politických kauz z minulosti.

Mrzí ma, že aj naši občania boli z dôvodu pandemických opatrení ukrátení o mnohé spoločenské, kultúrne a športové akcie, ktoré sme mali naplánované počas celého roka. Pandémia spôsobila, že sa nezrealizovala ani výstavba očakávaného Žihadielka, za ktoré sme poctivo hlasovali celé dva mesiace. Priestor aj stavebné povolenie máme, takže ostáva nám veriť, že všetko vyjde v tomto roku. Viem, že deťom, mladým aj starším obyvateľom chýba možnosť stretávania sa, cestovať a navštevovať svojich blízkych aj v súčasnosti. Všetci sme zažívali veľmi zvláštne Vianoce aj Silvester v rodinných bublinách a len na diaľku sme si posielali pozdravy a blahoželania so svojimi blízkymi a rodinou. V predvianočnom období sme sa spolu so sociálnou komisiou rozhodli potešiť dôchodcov nad 65 rokov malým pozdravom a 69 osamelých seniorov bolo obdarovaných zo zbierky „Kolkó lásky sa vmestí do krabice od topánok“. Tu chceme vysloviť vďaka všetkým, ktorí krabice s láskou naplnili, rozniesli, ale najmä pani Rohárikovej z Hnúšte, ktorá bola dušou celého projektu aj u nás. Podakovať sa chceme aj OZ Pomocnica za sladkosti na Mikuláša pre deti z Tisovca aj z Rimavskej Píly a za potravinové balíky, ktoré boli rozdane pre aktívnych pracovníkov a rodiny v núdzi. Sú to len drobnosti, ktoré sa podarilo zrealizovať ale dôležité je, že vždy sú tu ľudia, ktorí nezištne myslia aj na iných.

Určite väčšinu občanov zaujímajú najmä financie a investície. Podľa júnových prognóz Ministerstva financií SR sa predpokladalo, že mesto Tisovec v časti výnosu dane z príjmov fyzických osôb

poukázaný územnej samospráve zaznamená výpadok 84 000 Eur. Na základe predbežných výsledkov za rok 2020, bude tento výpadok len na úrovni takmer 37 000 Eur. Tento výpadok bol v plnej miere kompenzovaný príjmom z ÚPSVaR na podporu činností materských škôl. Mesto sa snažilo využiť každý podporný nástroj, ktorý prijala vláda SR na zmierňovanie dopadov pandémie. Príjmy z týchto nástrojov nám pomohli kompenzovať výpadky príjmov z daní za špecifické služby (najmä poplatkov za zber komunálneho odpadu) a výpadky nedaňových príjmov (najmä pri prenájmovch pozemkov). Pri dani z nehnuteľností takmer 100% plneniu príjmov pomohlo hlavne splatenie časti vyrubenej dane z nehnuteľností za rok 2018, ktorá bola vyrubená spoločnosťou v konkurze. Počítali sme, že v rámci roka sa nám podarí zapojiť do viacerých projektov zamestnanosti realizovaných prostredníctvom ÚPSVaR RS. Pandémia ale spôsobila, že tieto projekty boli pozastavené. Pozitívom je, že sme boli úspešným žiadateľom v rámci Národného projektu Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov II. Výpadok príjmov v roku 2020 sme zaznamenali vo výbere daní z nehnuteľností aj pri výbere poplatkov za komunálny odpad, čo je približne 54 000 Eur. Tieto financie budú chýbať v mestskej kase a preto samozrejmosťou je, že ich budeme zákonným spôsobom vymáhať od občanov neplatičov aj podnikateľských subjektov, ktorí si neplnia svoje povinnosti voči mestu ale služby očakávajú. Rozpočet mesta nerátal ani s výdavkami spojenými s pandemiou napr. dezinfekcia, ochranné pomôcky, náklady na testovanie a iné.

V priebehu roka nikto nedokázal s istotou predpokladať vývoj financií počas roka, preto sme sa snažili obmedziť čerpanie výdavkov na nevyhnutné minimum. Výdavky, ktoré boli pôvodne určené na investičné akcie, sme rezervovali na prípadné krytie bežných výdavkov. To je dôvod, prečo obyvatelia mesta pociťovali (niektorí to patrične dávajú najmä na svojich profiloch najavo), že mesto nenapreduje. Počas roka 2020 sme ukončili rozpracované projekty: Komunitné centrum, Hasičská zbrojnica, projekt inteligentných prechodov „Zvýšenie bezpečnosti na priechodoch pre chodcov v meste Tisovec“, do užívania bola odovzdaná dočasná odstavná plocha parkoviska na Daxnerovej ulici, realizovali sa rekonštrukcie komunikácií menšieho rozsahu, zakúpili sme mostovú váhu a vytvorili zázemie pre zberný dvor na Rudov dvor. V priebehu roka vznikli situácie, ktoré bolo nevyhnutné vyriešiť: rekonštrukcia priestorov MsKS na ambulancie všeobecného lekára a gynekológa, zakúpenie bazénového vysávača, odstránenie havarijného stavu plochej strechy v Mestskom kultúrnom stredisku. V rámci roka sme zabezpečili projektovú dokumentáciu na CIZS, autobusové zastávky, rekonštrukciu chodníka na Daxnerova – Francisciho, ul. Sládkovičova, pripravujeme projektovú dokumentáciu na rekonštrukciu miestnej komunikácie ul. Podhradová a dobudovanie chodníka na Šťavicu, tiež na nutnú rekonštrukciu Domu smútku.

Zrealizované investičné akcie v roku 2020

	Investičná akcia	Náklady v €	Realizácia
1.	Oprava výtlkov miestnych komunikácií v Tisovci a m. č. Rimavská Píla	4 140,37	6/2020
2.	Rekonštrukcia priepustu – miestna komunikácia Hviezdoslavova (Slávča)	1 250,00	6/2020
3.	Úprava miestnej komunikácie Podhradová	700,00	6/2020
4.	Rekonštrukcia komunitného centra – Rimavská Píla	103 018,80	6/2019 - 3/2020
5.	Rekonštrukcia priestorov v objekte MsKS pre zriadenie ambulancií lekárov (vrátane výmeny 2 ks prechodových dverí a okna)	7 900,00	7-8/2020
6.	Prestavba objektu kotolne na požiaru zbrojnicu	41 788,37	7-10/2020
7.	Rekonštrukcia 3 ks prechodov pre chodcov	18 720,96	9/2020
8.	Výbudovanie odvodňovacieho rigolu na miestnej komunikácii ul.Vansovej – Rimavská Píla	11 254,74	9-10/ 2020
9.	Rekonštrukcia časti miestnej komunikácie Jesenského a časti miestnej komunikácie Hviezdoslavova – Tisovec(asfaltovanie)	19 758,37	9/2020
10.	Zateplenie objektu jedálne a ZUŠ – ZŠ Dr.V.Clementisa	35 775,56	9-11/2020
11.	Zabudovanie mostovej nájazdovej váhy – kompostáreň Rudov dvor	16 096,00	10/2020
12.	Rekonštrukcia strechy prechodovej chodby – MsKS	4 999,99	10/2020
13.	Výroba a osadenie informačných panelov – Šťavica	1 206,00	8/2020
14.	Výroba a osadenie lavice – autobusová stanica	384,00	3/2020
15.	Rekonštrukcia 3 ks podstavcov pod bustami pri ZŠ (obklad mramor. platňami)	2 566,80	11/2020
16.	Nákup a osadenie 4 ks plechových garáží – Rudov dvor	3 500,00	11/2020

(pokračovanie na strane 5)

(dokončenie zo strany 4)

Ing. Karol Kubín aj prednosta MsÚ Ing. Tibor Tokár, ktorí spracúvali agendu a odborné podklady k netransparentnej zonácii a spoločne sme sa zúčastňovali rôznych stretnutí v regióne, aj jednaní

V školách v meste začalo vyučovanie

Zisťovali sme, aký je stav na školách a čo ďalej.

Mgr. I. Milecová, primátorka mesta, vo videu na tisovskej webovej stránke povedala, že počas víkendového testovania sa otestovalo 815 občanov, z toho boli pozitívni traja. Priblížila aj situáciu na školách, ktorú podrobnejšie rozobrali jednotliví riaditelia škôl. Vyjadrila nádej, že žiaci po nástupe do škôl svoje sociálne kontakty zúročia.

PaedDr. K. Dominiková (riaditeľka ZŠ) sa na kameru vyjadrila, že na prvý stupeň nastúpilo 67% žiakov, do špeciálnych tried 33%. Ako ďalej uviedla, niektorí sa na nástup tešili, iní menej. Niektorým chýbal stratený komfort - ranné pospanie si, no v prevažnej miere sa všetci tešili na kamarátov, učiteľky, na atmosféru. Podotkla tiež, že aj keď žiaci strávia v škole len týždeň a po ňom nastúpia na prázdniny, je to dôležité.

Riaditeľka MŠ Tisovec J. Hodoňová v tom istom zdroji uviedla, že ich škola bola otvorená už v januári od 11 -teho pre deti rodičov kritickej infraštruktúry a tých, čo nemohli pracovať z domu. 8. februára otvorili štyri triedy a zo 70 detí bolo v zariadení 51, čo činí takmer 70%.

O situácii v MŠ Rim. Píla nás informovala riaditeľka A. Medved'ová, ktorá uviedla, že zo 17 detí nastúpilo v utorok 9. februára 12 detí. O údaje ohľadom započatia výučby v ZUŠ Tisovec sme požiadali jej riaditeľa Mgr. M. Matuchu, DiS. art. (uvádzame v plnom znení): Podľa nariadenia MŠ SR od pondelka 8.2.2021 môžu byť otvorené aj základné umelecké školy. Vyučovať sa môže iba individuálnou formou. Prezenčné vzdelávanie je umožnené len deťom, ktoré sú vo veku žiakov prvého stupňa základnej školy.

Na základe tohto rozhodnutia sa začalo prezenčne vyučovať aj v Základnej umeleckej škole v Tisovci. Do práce nastúpili učitelia hudobného odboru Mgr. M. Matucha, DiS. art., Mgr. Ľubica Sabová a Vojtech Oláh, DiS. art. Individuálnou formou sa vyučujú žiaci prípravného ročníka a prvých troch ročníkov prvej časti základného štúdia v predmetoch Hra na: keyboarde, akordeóne, zobcovej flaute

s ministrami envirorezortu, pôdohospodárstva aj predsedom parlamentu. Mnohí z obyvateľov ste podpisovali petíciu, ktorou sme sa spoločne bránili voči nezákonnému postupu. Až na decembrovom zastupiteľstve sme sa konečne dozvedeli priamo z úst nového riaditeľa národného parku, že nové zmeny a posuny zonácie sú pripravené a bude sa o nich rokovať. Hoci podklady v rukách nemáme, zatiaľ verím, že dosiahneme dohodu, ktorá bude prospešná občanom Tisovca aj celého dotknutého územia a nijako neuškodí prírode.

Problémom, s ktorým sa pasujeme boli a stále sú nevysporiadané pozemky pod mestskými budovami, cestami, chodníkmi a cintorínmi. Celá agenda trvá neúmerne dlho a je jedno, či ide o delimitáciu, výkup alebo zámenu pozemkov. Mesto môže investovať len do svojho majetku t. j. pozemky musia byť v jeho vlastníctve a pred realizáciou projektov je potrebné preukázať vlastnícke vzťahy, inak šanca na financie nie je. Málokto z obyvateľov vie, že máme v Tisovci a na Rimavskej Píle spolu 38 mostov a mostíkov, z ktorých väčšia časť potrebuje nutné opravy (časť z tých starých dokonca nie je zlegalizovaná). Na základe vykonanej obhliadky mostov odborne spôsobilou spoločnosťou budú určené nosné telesá, ktoré si vyžadujú bezodkladnú rekonštrukciu a tiež budú spracované technické listy mostov. Následne budeme hľadať finančné projektové zdroje na rekonštrukciu, pretože opravy mostov si vyžadujú vysoké náklady.

Rok 2021 nás privítal pokračujúcou pandemiou, čo už výrazne pociťujeme aj v našich rodinách. Viacerí prekonali ochorenie a bohužiaľ máme aj obeť Covidu. Ostáva nám dúfať, že vakcinácia obyvateľov celého Slovenska bude úspešná a nebude trvať neúmerne dlho. Takže pre nás všetkých platia všetky nariadenia, s ktorými Vás oboznamujeme prostredníctvom rozhlasu, stránky mesta aj na facebooku.

O plánovaných tohtoročných investíciách v meste, nakladaní s odpadom a zriadení zberného dvora si budete môcť prečítať informácie na budúci mesiac.

Mgr. Irena Milecová, primátorka mesta

a bicích nástrojoch. Z celkového počtu 181 žiakov sa momentálne prezenčne vyučuje 17 žiakov hudobného odboru.

Dištančne vyučujú naďalej Jakub Belák, DiS. art., Mgr. Ing. J. Janeková, PhD., DiS. art., Mgr. Art. Ľubomír Horváth, DiS. art. (učitelia hudobného odboru), Mgr. I. Szókeová (výtvarný odbor) a Katarína Mikušová (tanečný odbor).

Sme radi, že môžeme využiť možnosť obnovenia prezenčného vzdelávania. Je to veľmi potrebné najmä pre žiakov prípravného štúdia, kde osobný kontakt je neodmysliteľnou súčasťou získavania praktických hudobných zručností. Nadviazali sme na doterajšiu dištančnú formu, ktorá napriek určitým obmedzeniam svoju úlohu splnila a vyučujúci nestratili kontakt so žiakmi ani v čase uzavretia školy.

Zároveň pevne dúfame, že sa opatrenia postupne uvoľnia a čoskoro sa budeme môcť osobne stretnúť aj s ostatnými žiakmi našej školy. Telefonicky sme kontaktovali aj riaditeľky stredných škôl.

Ing. Anna Kožíaková nám uviedla, že z 39 -členného maturitného ročníka SOŠ nastúpilo 14 žiakov. Problém s nástupom majú najmä dochádzajúci žiaci a internatisti. 19. februára škola chystá testovanie žiakov, rodičov i zamestnancov. Ak budú výsledky priaznivé, do školy sa pôjde 22. februára. Ak sa otvorí škola, otvorí sa aj domov mládeže. To by malo napomôcť otvoreniu SOŠ i EGT. Mgr. Miroslava Štefániková, riaditeľka gymnázia, doterajšie zatvorenie internátu uvádza ako jednu z prekážok prezenčnej formy vyučovania, nakoľko aj gymnázium má dochádzajúcich žiakov v ňom. Ako ďalšiu prekážku uviedla aj vysokú chorobnosť žiakov piateho maturitného ročníka a taktiež vysoké percento žiakov z epidemiologicky inkriminovaných okresov Brezno a Revúca. Podotkla, že uvažujú aj nad prezenčno - dištančným vyučovaním, čo znamená, že vyučovanie v triedach sa bude dať sledovať aj mimo školu. To však potrebuje doriešiť niektoré technické detaily. Podmienkou by však bola nadpolovičná účasť žiakov prezenčnej formy vyučovania v tej - ktorej triede.

Spracoval: Štefan Sabó